

4 ta' Frar, 1961

Imhalef:—

Onor. Dr. A.J. Montanaro Gauci, C.B.E., K.M., LL.D.
Deċiża fil-meritu fit-8 ta' April, 1961 (sentenza publikata).

Mario Gauci ne.

versus

Joseph Tabone et ne.

"Liquid Petroleum Gas" — Appell — Valur — Kwistjoni ta' Dritt — Art. 226(2) tal-Kodiċi ta' Procedura Ċivili.

Ma hemmx appell mis-sentenza tal-Qorti Ċivili Inferjuri tal-Magistrati meta l-valur tal-pretensjoni ma jkunx jiskorrt £5, u l-kwistjoni fil-kawża ma tkunx dwar punt tal-tigi maqtugħ fis-sentenza.

Izda jekk waħda mill-eċċezzjonijiet mogħtija mill-konvenut, u maqtugħa fis-sentenza, kienet dwar xi fibdii unilaterali da parti tal-attur fir-relazzjonijiet kontrattwali ta' bejn il-kontendenti, u l-konvenut jippretendi li dak li ġara u ta' lok għall-inadempjenza tiegħu kien konsegwenza ta' dan it-tibdil, il-kwistjoni tkun waħda ta' dritt involut u maqtugħ fis-sentenza; u għalhekk din hija appellabbli avvolfa l-valur tad-domanda hu anqas minn nemes liri.

Il-Qorti:— Rat l-avviż tal-attur nomine li bih, quddiem il-Qorti Ċivili Inferjuri tal-Magistrati ta' Malta, talab li l-konvenuti jiġu kundannati jha'lsu lill-attur is-somma ta' £5 dovuta minnhom bhala penali nfitta fuqhom skond l-art. 25 tal-kuntratt publikat fi-atti tan-Nutar Paul Pullicino tal-14 ta' Lulju 1958, peress li kisru l-art. 15(1) tal-imsemmi kuntratt; bl-ispejjeż, inkluzi dawk ta' ittra nterpellatorja;

Rat il-verbal quddiem l-Ewwel Qorti tad-29 ta' Novembru 1960, li bih il-konvenuti eċċepew li mhumiex responsabbli, ghax il-każ kien fortuwitu u mprevedibbli; inoltre, l-attur, f'istruzzjonijiet mogħtija wara l-firma tal-kuntratt (dok. A), biddel unilateralmment ir-relazzjonijiet kontrattwali bejn il-kontendenti; u fi-aħħar lok li, meta saret

il-konsenja da parti tal-attur, kien għadu fit-terminu kontrattwali ta' tmax il-siegha li jikkonsenja;

Rat is-sentenza tal-Qorti Ċivili tal-Magistrati ta' Malta tas-27 ta' Diċembru 1960, li biha dik il-Qorti laqgħet it-talba tal-attur nomine, u kkundannat lill-konvenut ne. jhallsu lill-attur is-somma ta' £5 bħala penali nflietta fuq-hom skond l-art. 25 tal-kuntratt publikat minn Nutar Dr. Paul Pullicino fl-14 ta' Lulju 1958, peress li kisru l-art. 15(1) tal-imsemmi kuntratt; bl-ispejjeż għall-konvenuti nomine; billi dik il-Qorti kkunsidrat;

B'att tan-Nutar Dottor Paul Pullicino tal-14 ta' Lulju 1958 id-ditta konvenuta għet mogħtija mill-Gas Board il-kuntratt tad-distribuzzjoni tal-"liquid petroleum gas" f'ċerta area ta' Malta u Għawdex, li fiha kien inkluz id-distrett ta' Tas-Sliema. Skond il-klawsola 15(1) ta' dak il-kuntratt, "the Distributor is to serve the consumer with the quality of cylinders of liquid petroleum gas of the size asked for, within the size limits being handled by the Gas Board, as early as possible, but under no circumstances later than twelve hours from the time the consumer passes on his order to the Distributor or to any of his representatives. In reckoning the hours for the purpose of this clause, the period from eight post-meridiem of any one day to six ante-meridiem of the following day is to be disregarded". Bi' klawlsola 25 gie stipulat li d-distributur ikun sugġett għall-penali ta' £5 għal kull kontravvenzjoni tal-imsemmija klawlsola 15(1);

Iċ-ċilindri tal-gas li minnhom jiddisponi l-Gas Board huma ta' żewġ qisien, u ċjoè dawk ta' 10 kilo u dawk ta' 15 il-kilo;

Fl-24 ta' Settembru 1960. fil-għodu l-gurnata tas-Sibt, Albert Muscat, li joqgħod tas-Sliema, ittelefonat lid-ditta konvenuta u talabhom biex ifornuħ ċilindru kbir, ċjoè ta' 15 il-kilo. Il-konvenuti bagħtulu ċilindru ta' 10 kilo, però Muscat ma riedx iżomm dak iċ-ċilindru, u nsista li jrid ċilindru ta' 15 il-kilo. Huwa reġa ċempel l-uffiċċju tad-ditta konvenuta u qalilhom li huwa ried ċilindru ta' 15 il-kilo, u l-impjegat li rċieva t-telefon għarrfu li ma setgħux jagħ-

tuñ ċilindru mill-kbar għax huma ma kellhomx minn dak id-daqs. It-Tnejn ta' wara, 28 ta' Settembru 1960, Muscat irrapporta l-Gas Board, u fid-9 a.m. ta' dak inhar stess huwa gie fornit mill-impjegati tal-Gas Board b'tubu tad-daqs mixtieq minnu. Dan Muscat zied jgħid ukoll li kemm il-darba, precedentement, huwa kien jitlob ċilindru kbir, u minflok kienu jehdulu wiehed żgħir; wara li huwa kien jirrifjuta dak iċ-ċilindru żgħir, kienu jgħibulu wiehed kbir;

Issa, l-attur qiegħed jitlob il-hlas minn għand id-ditta konvenuta ta' £5 bhala penali, peress li kisru l-imsemmija klawwola 15(1) tal-imsemmi kuntratt;

Ikkunsidrat;

Il-konvenuti bdew biex eċċepew li huma ma kienux responsabbli, għax il-każ kien fortuwitu u mprevedibbli huma jgħidu li minhabba l-impożizzjonijiet tal-attur nomine dwar l-irtir taċ-ċilindri mimlija għal tliet ijiem fil-gimha u, limitatament fin-numru, għall-konsenja taċ-ċilindri vojta, huma kienu kostretti jagħmlu stima preventiva tad-domanda li jipprezumu li għandha ssirilhom għal jumejn li għejjin, u f'din l-istima huma kien ikollhom jiehdu in konsiderazzjoni x'sejra preżumibbilment tkun id-domanda tal-publiku dwar ċilindri kbar u ċilindri żgħar, oltre rizerva għall-klijenti godda;

Issa, din l-eċċezzjoni setgħet forsi ssib fundament kieku rriżulta li fix-xahar ta' Settembru 1960 saret lill-konvenuti domanda ta' ċilindri kbar aktar mis-soltu, b'mod li setgħet xi darba ssibhom sprovvisti minn din il-kwa'itā ta' ċilindri, mentri mill-prospett preżentat mill-konvenuti rriżulta li fix-xahar ta' Settembru 1960 huma kkonsenjaw l-iċken numru ta' ċilindri kbar, in korrispondenza għax-xhur l-oħra tal-istess sena. B'hekk, jekk il-konvenuti, meta kienu jagħmlu l-ordni, kienu jirrispekkjaw ruhhom fuq ix-xhur anteedenti, huma bilfors kien ikollhom għad-dispożizzjoni tal-konsumatur anki tubi kbar. Infatti fis-sitt xhur anteedenti . . . . . B'hekk huwa evidenti li n-nuqqas tal-konvenuti ma jistgħax ikun dovut għal każ fortuwitu u mprevedibbli imma huwa dovut għal fatt proprju tagħhom;

Inoltre, għandu hawn jiġi rilevati li mill-eżami tal-imsemmi kuntratt jirriżulta li huwa fi-interess tad-ditta konvenuta li tkabbar l-ispaċċ ta' ċilindri żgħar bi skapitu tal-oħrajn kbar. Infatti, skond il-klawsola 17 tal-imsemmi kuntratt, il-hlas dovut lill-konvenuti huwa ta' tliet xelini (3s.) fiċ-ċilindru "irrespective of size and locality". Minn dan huwa evidenti l-interess tad-ditta konvenuta li tispaċċja ċ-ċilindri ż-żgħar. Infatti . . . . .;

Ikkunsidrat;

Il-konvenuti inoltre eċċepew li l-attur, f'istruzzjonijiet mogħtija wara l-firma tal-kuntratt in kwistjoni, biddel unilateralment ir-relazzjonijiet kontrattwali bejn il-kontendenti. B'dan il-konvenuti qegħdin jirriferrixxu għall-fatt li l-Gas Board, b'ittra tal-21 ta' April 1960, kien illimita d-dritt tal-konvenuti li jirtiraw iċ-ċilindri mimlija u jirrestitwixxu l-battala mill-"Storage Plant" ta' Birżebbuġa għall-granet tat-Tnejn. l-Erbgħa u l-Gimgha, u għall-fatt li b'ittra oħra tat-18 ta' Awissu 1960 l-istess Gas Board stabbi'ixxa li n-numru ta' ċilindri mimlija li għandhom jiġu konsenjati lill-konvenuti ma għandhux jeċċedi n-numru ta' ċilindri vojta restitwiti minnhom;

Għandu jiġi rilevati li ma jirriżultax li l-konvenuti kienu għamli xi protesta bil-miktub kontra dawn l-arranġamenti magħmula mill-attur nomine. Il-protesta li saret mill-konvenuti kienet dik magħmula minnhom wara li ġew infurmati mill-Gas Board li huma kienu nkorrew fil-penali ta' £5. Inoltre, bl-obligu li mpona l-Gas Board li l-konvenuti jirrestitwixxu ċ-ċilindri vojta, huwa ma kien qiegħed jimponi ebda obligu għadid għad-ditta. Infatti, fil-klawsola 9 tal-imsemmi kuntratt tal-14 ta' Lulju 1958 jingħad:— "It will be the Distributor's responsibility to return to any such Gas Board site or sites empty cylinders without delay, and in good order and condition"; u l-Gas Board impona dan l-obligu. li ċioè, biex jirtira ċilindri mimlija l-konvenuti kellu jirrestitwixxi numru ugawli ta' vojta, proprju għaliex il-konvenuti ma kienx qiegħed jiehu hsieb iġbor u jirrestitwixxi ċ-ċilindri vojta. Imma, anki kieku kellu jingħad li bil-kondizzjonijiet godda mpost mill-attur nomine dan kien kiser il-kuntratt, il-konsegwenza loġika

kienet tkun li l-konvenut kien ikollu dritt jitlob ix-xoljiment ta' dak il-kuntratt u l-hlas tad-danni sofferti minnu. Dan il-konvenuti ma ghamluhx, imma ghaflu li jkomplu fil-kariga taghhom ta' distributuri; u ghalhekk huwa car li huma kellhom ikomplu jaghmlu dan ix-xoghol ta' distribuzzjoni taht il-kondizzjonijiet tal-kuntratt;

Ikkunsidrat;

Fl-ahharnett, il-konvenuti eccepew li, meta saret il-konsenja da parti tal-attur, kienu ghadhom fit-terminu kontrattwali ta' tnax il-sigha li jikkonsenjaw. Fit-termini tač-citata klawso'a 15(1) tal-imsemmi kuntratt, il-konsenja tač-cilindri mimlija lill-konsumatur ghandha ssir "as early as possible, but under no circumstances later than twelve hours from the time the consumer passes on his order to the Distributor or to any of his representatives. In reckoning the hours for the purpose of this clause, the period from eight postmeridien of any one day to six antemeridien of the following day is to be disregarded";

Fl-ittra taghhom tas-6 ta' Ottubru 1960, il-konvenuti kienu nterpretaw din il-k'awsola fis-sens li s-sighat mis-sigha ta' wara nofs inhar tas-Sibt sas-sitta ta' filghodu tat-Tnejn ta' wara ma ghandhomx jghoddu. Ghal din l-interpretazzjoni l-Gas Board kien oppona ruhu bi-ittra tat-13 ta' Ottubru 1960, fejn inghad "I am directed by the Gas Board to warn you that they will not tolerate any other interpretation of the clause except that strictly conveyed by the wording of the said clause";

B'rikors tas-16 ta' Dicembru 1960 il-konvenuti pprezentaw kopja fotografika ta' ittra mibghuta mill-attur nomine lill-konsulent legali tad-distributur l-iehor. fejn jinghad "that the Board are not prepared to accept any other interpretation except that strictly conveyed by the wording of the said clause, with an allowance for Sundays and Holidays". Ghall-fini ta' din il-kawza din il-Qorti sejjera tiritieni bhala pruvat li din l-ittra giet verament mibghuta mill-attur nomine; u ghalhekk ma tezigix il-prova ta' dan;

Illi għalhekk tibqa' l-kwistjoni jekk it-terminu msemmi fiċ-ċitata klawwsola 15(1) għandux jiddekorri wkoll bejn is-sigħa ta' wara nofs inhar tas-Sibt sat-8 ta' fil-għaxija ta' dik l-istess għurnata. Però, din il-kwistjoni hija irrilevanti għall-finijiet ta' din il-kawża, u għalhekk din il-Qorti mhix sejra teżaminaha; u dan għar-raġunijiet li ser jin-għadu;

Infatti, irriżulta li Albert Muscat ittelefona lid-ditta konvenuta . . . . Minn dan kollu jirriżulta ċar li l-konvenuti ma riedux jissupplixxu lil Muscat b'ċilindru kbir; għaliex kieku ma kienx hekk, huma kienu jiehdu hsieb jibghatu dan iċ-ċilindru lil Muscat fil-għurnata tat-Tnejn, għurnata li fiha huma setgħu jirtiraw ċilindri mill-Gas Board;

Mill-premess jirriżulta ċar illi l-eċċezzjonijiet tal-konvenuti huma infondati u li t-talba tal-attur għandha tiġi akkolta;

Rat in-nota tal-appell tal-konvenuti, li biha appellaw quddiem din il-Qorti mis-sentenza fuq imsemmija tal-Qorti Ċivili Inferjuri tal-Maġistrati ta' Malta tas-27 ta' Diċembru 1960, u rat l-att taċ-ċitazzjoni tal-konvenuti appellanti, li bih talbu r-revoka tas-sentenza appellata fuq imsemmija; bl-ispejjeż taż-żewġ istanzi;

Omissis;

Ikkunsidrat, fuq l-eċċezzjoni tal-inappellabbiltà tas-sentenza;

Illi, skond l-art. 226(2) tal-Kodiċi tal-Proċedura Ċivili, ma hemmx appell mis-sentenzi tal-Qorti Ċivili Inferjuri tal-Maġistrati meta l-valur tal-pretensjoni ma ikunx jiskorri hames liri (£5), u l-kwistjoni fil-kawża ma tkunx dwar il-punt tal-liġi maqtugħ fis-sentenza. Fil-każ preżenti, il-valur huwa ta' £5 biss;

Iżda waħda mill-eċċezzjonijiet mogħtija mill-konvenuti, u maqtugħa fis-sentenza appellata, kienet dik tat-tib-dil unilaterali da parti tal-attur nomine tar-relazzjonijiet

kontrattwali bejn il-kontendenti, rigwardanti r-ritir ta' cilindri tal-gas; u, kif jidher mill-osservazzjonijiet tal-konvenuti fol. 33 et seq., il-konvenut jippretendi li dak li gara u ta' lok għall-inadempjenza tagħhom kien konsegwenza ta' dan it-tibdil, u li għalhekk ma kellhomx jehlu l-penali;

L-Ewwel Qorti fis-sentenza appellata saħdet dik l-eċċezzjoni prinċipalment fuq raġunijiet legali; u dan jikkonstitwixxi punt ta' dritt involut u maqtugħ fis-sentenza li fuqha hemm l-appell. Għaldaqstant, is-sentenza hija appellabbli, salv li fi stadju ulterjuri din il-Qorti tara il-lament tal-appellanti. fid-dritt u fil-fatti, huwiex ġustifikat jew le;

Għal dawn ir-raġunijiet, il-Qorti tiċhad l-eċċezzjoni tal-inappellabbiltà tas-sentenza appellata; bl-ispejjeż tal-incident kontra l-appellat nomine; u tidifferixxi l-kawża għat-18 ta' dax-xahar biex titkompla quddiem il-Qorti differementement kostitwita quddiem l-Imħallef ordinarju tagħha.
